

Põllumajandusministri 12. juuni 2008. a määruse nr 60
 «Erisööda kasutusotstarvete ja nende saavutamiseks vajalike kasutusviiside loetelu ning nõuded erisööda märgistamisel avaldatava teabe kohta»
 lisa [RTL 2009, 17, 204 – jõust. 16.02.2009]

ERISÖÖDA KASUTUSOTSTARVETE JA NENDE SAAVUTAMISEKS VAJALIKE KASUTUSVIISIDE LOETELU LOOMALIIKIDE KAUPA

Jrk nr	Erisööda kasutusotstarve	Sööda olulised toiteomadused	Loomaliigid	Märgistamisel avaldatav teave	Soovitav kasutusviis ja -aeg	Muud nõuded
1	2	3	4	5	6	7
1	Neerufunktsioonide toetamine kroonilise või ajutise neerupuudulikkuse puhul	Väike fosforisisaldus ja piiratud proteiinisaldus, kuid proteiin on kvaliteetne	Koerad ja kassid	Proteiiniallikas Kaltsium Fosfor Kaalium Naatrium Asendamatute rasvhapete sisaldus (kui neid on lisatud)	Esialgu kuni 6 kuud kroonilise neerupuudulikkuse korral, 2–4 nädalat ajutise neerupuudulikkuse korral	Märkida pakendil, mahutil või etiketil: «Soovitav enne kasutamist või enne kasutusaja ületamist ära kuulata veterinaararsti arvamust.» Märkida kasutusjuhendis: «Vesi peab olema alati saadaval.»
		või Vähenenud fosfori imendumine lantaankarbonaat-oktahüdraadi toimel	Täiskasvanud kassid	Proteiiniallikas Kaltsium Fosfor Kaalium Naatrium Lantaankarbonaat-oktahüdraat (Lantharenol) Asendamatute rasvhapete sisaldus (kui neid on lisatud)		

2	Struviitkivide lahustamine, kasside alumiste kuseteede haigus või uroloogiline sündroom	Uriini hapestavad omadused, väike magneesiumi-sisaldus ja piiratud proteiinisaldus, kuid proteiin on kvaliteetne	Koerad	Proteiiniallikas Kaltsium Fosfor Naatrium Magneesium Kaalium Kloriidid Väävel Uriini hapestavad ained	5–12 nädalat	Märkida pakendil, mahutil või etiketil: «Soovitatav enne kasutamist ära kuulata veterinaararsti arvamus.» Märkida kasutusjuhendis: «Vesi peab olema alati saadaval.»
		Uriini hapestavad omadused ja väike magneesiumi-sisaldus	Kassid	Kaltsium Fosfor Naatrium Magneesium Kaalium Kloriidid Väävel Tauriini üldkogus Uriini hapestavad ained		
3	Struviitkivide taastekke vähendamine, kasside alumiste kuseteede haigus või uroloogiline sündroom	Uriini hapestavad omadused ja mõõdukas magneesiumi-sisaldus	Koerad ja kassid	Kaltsium Fosfor Naatrium Magneesium Kaalium Kloriidid Väävel Uriini hapestavad ained	Kuni 6 kuud	Märkida pakendil, mahutil või etiketil: «Soovitatav enne kasutamist ära kuulata veterinaararsti arvamus.»
4	Uraatkivide moodustumise vähendamine	Väike puriini- ja proteiinisaldus, kuid proteiin on kvaliteetne	Koerad ja kassid	Proteiiniallikas	Kuni 6 kuud, kuid pöördumatu kusihappe ainevahetuse häire korral eluaegselt	Märkida pakendil, mahutil või etiketil: «Soovitatav enne kasutamist ära kuulata veterinaararsti arvamus.»
5	Oksalaatkivide	Väike kaltsiumi-	Koerad		Kuni 6 kuud	Märkida pakendil, mahutil

	moodustumise vähendamine	ja D-vitamiini sisaldus ning uriini leelistavad omadused	ja kassid	Fosfor Kaltsium Naatrium Magneesium Kaaliium Kloriidid Väävel D-vitamiini üldkogus Hüdroksüproliin Uriini leelistavad ained		või etiketil: «Soovitav enne kasutamist ära kuulata veterinaararsti arvamust.»
6	Tsüstiinkivide moodustumise vähendamine	Väike proteiinisaldus ja mõõdukas väävli sisaldavate aminohapete sisaldus ning uriini leelistavad omadused	Koerad ja kassid	Väävli sisaldavate aminohapete üldkogus Naatrium Kaaliium Kloriidid Väävel Uriini leelistavad ained	Esialgu kuni 1 aasta	Märkida pakendil, mahutil või etiketil: «Soovitav enne kasutamist või enne kasutusaja ületamist ära kuulata veterinaararsti arvamust.»
7	Koostisainete ja toitainete talumatuse vähendamine	Valitud proteiiniallikas või valitud süsivesikute allikas	Koerad ja kassid	Proteiiniallikas Asendamatute rasvhapete sisaldus (kui neid on lisatud) Süsivesikute allikas Asendamatute rasvhapete sisaldus (kui neid on lisatud)	3–8 nädalat; kui talumatuse ilmingud kaovad, võib seda sööta kasutada ajapiiranguta	
8	Ägedate soolestiku absorptsioonihäirete	Elektrolüütide suur sisaldus ja	Koerad ja	Kergesti seeduvad koostisained ja vajaduse	1–2 nädalat	Märkida pakendil, mahutil või etiketil: «Ägeda ja

	vähendamine	kergesti seeduvad koostisained	kassid	korral nende töötlusviis Naatrium Kaaliium Limaainete allikas (kui neid on lisatud)		paranemisjärgus oleva kõhulahtisuse ajal.» «Soovitatav enne kasutamist ära kuulata veterinaararsti arvamus.»
9	Maldigestiooni kompenseerimine, pankrease eksokriinne puudulikkus	Kergesti seeduvad koostisained ja väike rasvasisaldus	Koerad ja kassid	Kergesti seeduvad koostisained ja vajaduse korral nende töötlusviis	3–12 nädalat, kuid kroonilise pankrease puudulikkuse korral kogu elu	Märkida pakendil, mahutil või etiketil: «Soovitatav enne kasutamist ära kuulata veterinaararsti arvamus.»
10	Südamefunktsioonide tugevdamine kroonilise südamepuudulikkuse korral	Väike naatriumisisaldus ja suurenenud K/Na suhe	Koerad ja kassid	Naatrium Kaaliium Magneesium	Esialgu kuni 6 kuud	Märkida pakendil, mahutil või etiketil: «Soovitatav enne kasutamist ja enne kasutusaja ületamist ära kuulata veterinaararsti arvamus.»
11	Glükoosi ainevahetuse regulatsioon (<i>Diabetes mellitus</i>)	Kiiresti glükoosi vabastavate süsivesikute väike sisaldus	Koerad ja kassid	Süsivesikute allikas ja vajaduse korral nende töötlusviis Tärklis Üldsuhkur Fruktoos (kui neid on lisatud) Asendamatute rasvhapete sisaldus (kui neid on lisatud) Lühikese ja keskmise pikkusega süsinikahelaga rasvhapete allikas (kui neid on lisatud)	Esialgu kuni 6 kuud	Märkida pakendil, mahutil või etiketil: «Soovitatav enne kasutamist ja enne kasutusaja ületamist ära kuulata veterinaararsti arvamus.»

12	Maksa funktsioonide tugevdamine kroonilise maksapuudulikkuse korral	Kvaliteetne proteiin, proteiini mõõdukas sisaldus, asendamatute rasvhapete ja kergesti seeduvate süsivesikute suur sisaldus	Koerad	Proteiinallikas Asendamatute rasvhapete sisaldus Kergesti seduvad süsivesikud ja vajaduse korral nende töötlusviis Naatrium Üldvask	Esiialgu kuni 6 kuud	Märkida pakendil, mahutil või etiketil: «Soovitav enne kasutamist ja enne kasutusaja ületamist ära kuulata veterinaararsti arvamust.» Märkida kasutusjuhendis: «Vesi peab olema alati saadaval.»
		Kvaliteetne proteiin, proteiini mõõdukas sisaldus, asendamatute rasvhapete suur sisaldus	Kassid	Proteiinallikas Asendamatute rasvhapete sisaldus Naatrium Üldvask	Esiialgu kuni 6 kuud	Märkida pakendil, mahutil või etiketil: «Soovitav enne kasutamist ja enne kasutusaja ületamist ära kuulata veterinaararsti arvamust.» Märkida kasutusjuhendis: «Vesi peab olema alati saadaval.»
13	Rasvaainevahetuse regulatsioon hüperlipideemia korral	Väike rasvasisaldus ja suur asendamatute rasvhapete sisaldus	Koerad ja kassid	Asendamatute rasvhapete sisaldus n-3 rasvhapete sisaldus (kui neid on lisatud)	Esiialgu kuni 2 kuud	Märkida pakendil, mahutil või etiketil: «Soovitav enne kasutamist ja enne kasutusaja ületamist ära kuulata veterinaararsti arvamust.»
14	Vasesisalduse	Väike	Koerad	Üldvask	Esiialgu kuni 6 kuud	Märkida pakendil, mahutil

	vähendamine maksas	vasesisaldus				või etiketil: «Soovitatav enne kasutamist ja enne kasutusaja ületamist ära kuulata veterinaararsti arvamus.»
15	Liigse kehakaalu vähendamine	Energiasisaldus väike	Koerad ja kassid	Energiasisaldus	Kuni vajaliku kehakaalu saavutamiseni	Kasutusjuhendis osutada soovituslik päevane kogus
16	Toiduga kosutamine, tervenemine, kasside hepaatiline lipidoos	Energiasisaldus, asendamatute toitainete ja kergesti seeduvate koostisainete suur sisaldus	Koerad ja kassid	Kergesti seeduvad koostisained ja vajaduse korral nende töötlemisviis Energiasisaldus n-3-ja n-6-rasvhapete sisaldus (kui neid on lisatud)	Kuni kosumiseni	Toru kaudu söötmiseks mõeldud sööda puhul osutada kasutusjuhendis: «Sööta veterinaararsti järelevalve all.»
17	Naha funktsioonide tugevdamine dermatooosi ja liigse karvakaotuse korral	Asendamatute rasvhapete suur sisaldus	Koerad ja kassid	Asendamatute rasvhapete sisaldus	Kuni 2 kuud	Märkida pakendil, mahutil või etiketil: «Soovitatav enne kasutamist ära kuulata veterinaararsti arvamus.»

18	Vasikate tetaania ohu vähendamine	Väike kaltsiumisisaldus	Lüpsi-lehmad	Kaltsium Fosfor Magneesium	1–4 nädalat enne poegimist	Märkida kasutusjuhendis: «Söötmise lõpetada pärast poegimist.»
		või		Kaltsium Fosfor Naatrium Kaalium Kloriidid Väävel	1–4 nädalat enne poegimist	Märkida kasutusjuhendis: «Söötmise lõpetada pärast poegimist.»
		kationide/ anioonide sisalduse madal suhe		Sünteetilise naatrium- alumiiniumsilikaadi sisaldus	2 nädalat enne poegimist	Märkida kasutusjuhendis: «Söödakoguseid tuleb piirata, et päevane naatriumalumiiniumsilikaadi kogus looma kohta ei ületaks 500 g». «Söötmise lõpetada pärast poegimist.»
		või		Üldkaltsiumi sisaldus, kaltsiumiallikas ja asjakohane kaltsiumikogus	Alustada esimeste poegimisnähtude ilmnemisel ja jätkata kuni 2 päeva jooksul pärast poegimist	Märkida pakendil, mahutil või etiketil: «Soovitav enne kasutamist ära kuulata söödaspetsialisti arvamust.» ja kasutusjuhend, s.o manustamiskordade arv ning kestus enne ja pärast poegimist
19	Ketoosiohu	Glükogeensete	Lüpsilehmad	Glükogeensed energiaallikad	3–6 nädalat pärast	-

	(atsetoneemiaohu) vähendamine, ketoosidest paranemine	energiaallikate sisaldus	ja uted	Propaan-1,2-diool (kui lisatakse glükoosi lähteainena) Glütserool (kui lisatakse glükoosi lähteainena)	lehmade poegimist, piimalehma söödas. Viimased 6 nädalat enne ja esimesed 3 nädalat pärast uttede poegimist, ute söödas	
20	Tetaania (hüpomagneseemia) ohu vähendamine	Suur magneesiumi-sisaldus, kergesti omastatavad süsivesikud, mõõdukas proteiinisaldus ja väike kaaliumisisaldus	Mäletsejalised	Tärglis Üldsuhkur Magneesium Naatrium Kaalium	3–10 nädalat kiire rohukasvu perioodil	Kasutusjuhendis soovitada päevase ratsiooni tasakaalustamist, eriti kiudaine ja kergesti omastatavate energiaallikate lisamist Lammaste sööda puhul märkida pakendil, mahutil või etiketil: «Eelkõige lakteerivatele uttedele.»
21	Atsidoosiohu vähendamine	Kergesti fermenteeruvate süsivesikute väike sisaldus ja suur puhverdusvõime	Mäletsejalised	Tärglis Üldsuhkur	Maksimaalselt 2 kuud. Piimalehma söödas kuni 2 kuud laktatsiooni algusest arvates	Kasutusjuhendis soovitada päevase ratsiooni tasakaalustamist, eriti kiudaine ja kergesti fermenteeruvate süsivesikute allikate lisamist. Lüpsilehmade sööda puhul osutada pakendil, mahutil või etiketil: «Eelkõige suure piimajõudlusega lüpsilehmadele.»

						Nuumlooma sööda puhul märkida pakendil, mahutil või etiketil: «Eelkõige intensiivselt nuumatavatele», märkides mäletsejalise kategooria.
22	Vee ja elektrolüütide tasakaalu säilitamine	Elektrolüütide ja kergesti imenduvate süsivesikute suur sisaldus	Vasikad Põrsad Lamba- ja kitsetalled Varsad	Süsivesikute allikas Naatrium Kaalium Kloriidid	1–7 päeva (1–3 päeva, kui muud sööta ei anta)	Märkida pakendil, mahutil või etiketil: «Seedehäirete ohu korral, nende ajal või nendest tervenemise perioodil.» «Soovitav enne kasutamist ära kuulata veterinaararsti arvamust.».
23	Kusekivide tekke ohu vähendamine	Väike fosforisisaldus ja uriini hapestavad omadused	Mäletsejalised	Kaltsium Fosfor Naatrium Magneesium Kaalium Kloriidid Väävel Uriini hapestavad ained	Kuni 6 nädalat	Märkida pakendil, mahutil või etiketil: «Eelkõige intensiivselt nuumatavatele noorloomadele.» Märkida kasutusjuhendis: «Vesi peab olema alati saadaval.»

24	Stressireaktsioonide vähendamine	Suur magneesiumi-sisaldus või kergesti seeduvad koostisained	Sead	Magneesium Kergesti seeduvad koostisained ja vajaduse korral nende töötlusviis n-3 rasvhapete sisaldus (kui neid on lisatud)	1–7 päeva	Juhtnöörid peavad olema tagatud, kui selle sööda kasutamine on näidustatud
25	Füsioloogilise seedimise tasakaalustamine	Väike puhverdusvõime ja kergesti seeduvad koostisained	Põrsad	Kergesti seeduvad koostisained ja vajaduse korral nende töötlusviis Puhverdusvõime Kootavate ainete allikas (kui neid on lisatud) Limaainete allikas (kui neid on lisatud)	2–4 nädalat	Märkida pakendil, mahutil või etiketil: «Seedehäirete ohu korral, nende ajal või nendest tervenemise perioodil.»
		Kergesti seeduvad koostisained	Sead	Kergesti seeduvad koostisained ja vajaduse korral nende töötlusviis Kootavate ainete allikas (kui neid on lisatud) Limaainete allikas (kui neid on lisatud)	2–4 nädalat	Märkida pakendil, mahutil või etiketil: «Seedehäirete ohu korral, nende ajal või nendest tervenemise perioodil.»
26	Kõhukinnisuse ohu vähendamine	Soole läbitavust stimuleerivad koostisained	Emised	Soole läbitavust stimuleerivad koostisained	10–14 päeva enne ja 10–14 päeva pärast poegimist	-
27	Rasvamaksa sündroomi ohu	Väike energiasisaldus	Munakanad	Energiasisaldus Lipiididest saadava	Kuni 12 nädalat	-

	vähendamine	ning sellise energia suur osakaal, mis on ainevahetuses tekkinud suure polüküllastumata rasvhapete sisaldusega lipiididest		metaboliseeruva energia protsent Polüküllastumata rasvhapete sisaldus		
28	Vähese imendumise kompenseerimine	Küllastatud rasvhapete väike sisaldus ja rasvlahustuvate vitamiinide suur sisaldus	Kodulinnud, välja arvatud haned ja tuvid	Küllastatud rasvhapete protsentuaalne suhe kõigisse rasvhapetesse A-vitamiini üldkogus D-vitamiini üldkogus E-vitamiini üldkogus K-vitamiini üldkogus	Esimese kahe koorumisjärgse nädala jooksul	–
29	Peensoole funktsiooni kroonilise puudulikkuse kompenseerimine	Prekaekaalselt kergesti seeduvad süsivesikud, proteiinid ja rasvad	Hobused, vajaduse korral märkida «vanadele loomadele»	Kergestiseeduvate süsivesikute, proteiinide ja rasvade allikas ja vajaduse korral nende töötlemisviis	Esialgu kuni 6 kuud	Kirjeldada juhendis olukordi, milles seda sööta on sobiv kasutada, ning söötmissviisi, kaasa arvatud söötmist väikeste portsjonite kaupa palju kordi päevas Märkida pakendil, mahutil või etiketil: «Enne kasutamist või kasutusaja pikendamist konsulteerida veterinaararstiga.»
30	Jämesoole krooniliste seedefunktsiooni	Kergesti seeduvad kiudained	Hobused	Kiudaine allikas n-3-rasvhapete sisaldus (kui neid on lisatud)	Esialgu kuni 6 kuud	Kirjeldada juhendis olukordi, milles seda sööta on sobiv

	häirete kompenseerimine					kasutada, ning söötmissviisi Märkida pakendil, mahutil või etiketil: «Enne kasutamist või kasutusaja pikendamist konsulteerida veterinaararstiga.»
31	Stressireaktsiooni nõrgendamine	Kergesti seeduvad koostisained	Hobused	Magneesium Kergestiseeduvad koostisained ja vajaduse korral nende töötlemisviis n-3-rasvhapete sisaldus (kui neid on lisatud)	2–4 nädalat	Kirjeldada juhendis olukordi, milles seda sööta on sobiv kasutada
32	Elektrolüüdikaotuse kompenseerimine pärast ohtrat higistamist	Elektrolüütide ja kergesti omastatavate süsivesikute suur sisaldus	Hobused	Kaltsium Naatrium Magneesium Kaalium Kloriidid Glükoos	1–3 päeva	Kirjeldada juhendis olukordi, milles seda sööta on sobiv kasutada. Kui kõnesolev sööt moodustab olulise osa päevaratsioonist, antakse kasutusjuhendis soovitusi sööda omaduste muutuste ennetamiseks Märkida kasutusjuhendis: «Vesi peab alati olema kättesaadav.»
33	Toiduga kosutamine, tervenemine	Asendamatute toitainete ja kergestiseeduvate koostisainete suur	Hobused	Kergestiseeduvad koostisained ja vajaduse korral nende töötlemisviis n-3- ja n-6-rasvhapete	Kuni kosumiseni	Kasutusjuhendis antakse soovitus sobiva päevanormi kohta.

		sisaldus		sisaldus (kui neid on lisatud)		
						Toru kaudu loomale andmiseks mõeldud sööda puhul märkida pakendile, mahutile või sildile: «Sööta veterinaararsti järelevalve all.»
34	Maksa funktsioonide toetamine kroonilise maksapuudulikkuse korral	Väike proteiinisaldus, sisaldab kvaliteetseid kergesti seeduvaid süsivesikuid	Hobused	Proteiini- ja kiudaineallikas Kergestiseeduvad süsivesikud ja vajaduse korral nende töötlemisviis Metioniin Koliin n-3-rasvhapete sisaldus (kui neid on lisatud)	Esiialgu kuni 6 kuud	Kirjeldada juhendis söötmissviisi, kaasa arvatud söötmist väikeste portsjonite kaupa palju kordi päevas Märkida pakendil, mahutil või etiketil: «Enne kasutamist või kasutusaja pikendamist konsulteerida veterinaararstiga.»
35	Neerutalitluse toetamine kroonilise neerupuudulikkuse korral	Väike proteiinisaldus; kvaliteetse fosfori vähene sisaldus	Hobused	Proteiiniallikas Kaltsium Fosfor Kaalium Magneesium Naatrium	Esiialgu kuni 6 kuud	Märkida pakendil, mahutil või etiketil: «Enne kasutamist või kasutusaja pikendamist konsulteerida veterinaararstiga.» Märkida kasutusjuhendis: «Vesi peab olema alati kättesaadav.»

[[RTL 2009, 17, 204](#) – jõust. 16.02.2009]